

مدیریت کلاس درس

و

یادگیری اثربخش

نویسندگان:

محمد علی قاضیان

عبداله عالی شیرمرد

سرشناسه	: قاضیان، محمدعلی، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: مدیریت کلاس درس و یادگیری اثربخش/نویسندگان محمدعلی قاضیانی، عبدالله عالی شیرمرد.
مشخصات نشر	: تهران: رمان سخن، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۶ ص. : مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-8914-12-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: کلاسداری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Classroom management -- Iran -- Case studies
موضوع	: معلمان -- ایران -- اثربخشی -- نمونه پژوهی
موضوع	: Teacher effectiveness -- Iran -- Case studies
موضوع	: -ریس اثربخش -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Effective teaching -- Iran -- Case studies
موضوع	: یادگیری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Learning -- Iran -- Case studies
شناسه افزوده	: عالی شیرمرد، عبدالله، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: ۴۲ / ۳۰۱۳LB
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۶۳۰۸۹

انتشارات رمان سخن

محمد علی قاضیان

عبدالله عالی شیرمرد

مدیریت کلاس درس و یادگیری اثربخش

چاپ اول ۱۳۹۷/۱۴۳۸ق/۲۰۰/نسخه/قیمت ۶۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: مهرگان

تهران: انقلاب-خ ابوریحان-پلاک ۹۶

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص مؤلف است

تلفن تماس: ۰۹۳۶۵۹۵۶۰۶۸

www.ketab89.ir

www.ketab-89.blogfa.com

۱۳	 مقدمه
فصل اول : مدیریت کلاس	
۲۹	 مقدمه
۲۹	 تعاریف مدیریت کلاس
۳۲	 گروه‌بندی تعاریف کلاس
۳۲	 نظریه‌های مدیریت کلاس
۳۴	 نظریه عدم مداخله
۳۴	 نظریه تعامل‌گر
۳۵	 نظریه مداخله‌گر
۳۵	 مداخله‌های ارزشمند
۳۶	 کارکردهای مدیریت کلاس
۳۷	 برنامه‌ریزی
۳۸	 سازمان‌دهی
۴۲	 نظارت و کنترل
۴۳	 هدایت و رهبری
۴۴	 کمک به معلمان در مدیریت کلاس
۴۶	 قواعد ساده مدیریت کلاس
۵۰	 چهار قانون مدیریت در کلاس
۵۴	 کلاس درس به عنوان یک سیستم اجتماعی
۵۷	 مهارت‌های سه‌گانه معلم برای کنترل متغیرهای مؤثر در یادگیری
۵۸	 معلم به عنوان مدیری یادگیری
۵۹	 عواملی که بر رفتار کلاس اثر می‌گذارد
۶۲	 تیپ‌های مختلف معلمان
۶۷	 وظیفه معلم در کلاس

۶۸	چهارچوب نظری برای مطالعه و پیشبرد اثربخشی معلم
۷۰	توضیح مدل
۷۲	تعاریف جو یادگیری
۷۴	تعریف یادگیری
۷۵	عناصر یادگیری
۷۷	عوامل مؤثر در یادگیری
۸۰	رأیندهای تدریس - یادگیری
۸۱	واقعیت کلاس
۸۱	مدرس و مح - وسیع پیرامون آن
۸۲	یادگیری اثربخش چیست؟
۸۲	نتایج یادگیری اثربخش
۸۲	فرآیندهای تدریس - یادگیری برای یادگیری اثربخش
۸۲	ویژگی های فراگیر برای یادگیری اثربخش
۸۴	ویژگی های تدریس برای یادگیری اثربخش
۸۵	کلاس های درس به عنوان موقعیتی برای یادگیری اثربخش
۸۵	مدارس به عنوان چهارچوبی برای یادگیری اثربخش
۸۵	شکل سازمان
۸۶	سبک مدیریت
۸۶	جو روابط
۸۷	تحقیقات انجام شده مرتبط با موضوع تحقیق
۸۷	تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۹۷	نتایج تحقیقات داخل کشور
۱۰۱	جمع بندی و نتیجه گیری

فصل دوم : فصل دوم روش شناسی اثربخش

مقدمه	۱۰۷
روش تحقیق	۱۰۸
جامعه آماری	۱۰۸
نمونه آماری	۱۰۹
تعیین حجم نمونه	۱۰۹
روش نمونه گیری	۱۰۹
گردآوری اطلاعات	۱۱۱
ابزار گردآوری اطلاعات	۱۱۱
روایی و پایایی ابزار اندازه گیری	۱۱۲
روش تجزیه و تحلیل داده ها	۱۱۲

فصل سوم : تحلیل یازده عاملی اثربخشی یادگیری

مقدمه	۱۱۷
نتایج توصیفی ویژگی های دموگرافیک نمونه آماری	۱۱۸
توصیف متغیر جنس	۱۱۸
توصیف متغیر سطح تحصیلات	۱۱۸
توصیف متغیر سابقه خدمت	۱۱۸
توصیف متغیر رشته تحصیلی	۱۱۹
آمار استنباطی	۱۱۹
بررسی نرمال بودن توزیع نمرات مؤلفه های	۱۱۹
بررسی نرمال بودن توزیع نمرات مؤلفه رهبری	۱۲۰
بررسی نرمال بودن توزیع نمرات مؤلفه نظارت و کنترل	۱۲۱
بررسی نرمال بودن توزیع نمرات مؤلفه ارزشیابی	۱۲۱
بررسی نرمال بودن توزیع نمرات جو یادگیری	۱۲۲
فرضیه های پژوهش	۱۲۳

فصل چهارم : نتایج مدیریت کلاس و اثربخشی آن

۱۳۱	 مقدمه
۱۳۱	 یافته‌ها، بحث و نتیجه‌گیری
۱۳۷	 بحث و نتیجه‌گیری
۱۴۰	 محدودیت‌های تحقیق
۱۴۱	 پیشنهادها
۱۴۱	 پیشنهادهای کاربردی
۱۴۲	 پیشنهادات پژوهشی
۱۴۳	 منابع

مقدمه

کلاس درس خط مقدم جبهه تعلیم و تربیت است که مسئولیت اداره آن و تحقق اهداف آموزشی و تربیتی به عهده معلم است. بنابراین معلمان در نقش مدیر کلاس ایفای نقش می‌کنند. توجه به معلمان با این رویکرد، دیدگاهی جدید ولی نسبتاً توسعه یافته است.

در این دیدگاه، همان مدیرانی هستند که برای حفظ نظم و کنترل کلاس درس و فعالیت‌های آموزشی، کارکردهای مدیریتی را به کار می‌گیرند. با وجود این، دارا بودن مهارت‌های مدیریتی، یکی از توانایی‌ها، ضروری شغل معلمی است که کمتر به آن توجه شده است (برلینر، ۱۹۸۸).

امروزه روش‌های نوین در تدریس بر اساس نظریه‌ها و پژوهش‌های تربیتی ارائه شده است تا به کمک آن‌ها معلم بتواند این فرایند را هر چه بهتر به سوی کسب اهداف آموزشی سوق دهد، اما موفقیت و کارایی این روش‌ها مستلزم فراهم بودن شرایط مناسب کلاسی است، یعنی فراهم بودن حد مطلوبی از آرامش، پذیرش و همکاری دانش‌آموزان با معلم (جرمین، ۲۰۰۲).

طبق نظر اکثر معلمان اگر مشکلات رفتاری در کلاس به‌وجود فرایند رخ دهد، برقراری ارتباط در جریان تدریس مختل می‌شود و آنان قادر به آموزش و دانش‌آموزان نیز قادر به یادگیری نخواهند بود. مهم‌تر آن‌که، حتی اگر معلمان از مهارت‌های تدریس به خوبی بهره‌مند باشند، باز هم از شروع بدرفتاری دانش‌آموزان در کلاس بیمناک‌اند (لوپز، ۱۹۹۷).

معلمان در کلاس‌های درس به عنوان یک مدیر، مسئول اداره کلاس درس و ایجاد شرایط لازم برای رشد همه جانبه دانش‌آموزان هستند. صاحب‌نظران تربیتی به مجموعه

مهارت‌هایی که معلمان برای رسیدن به محیط آموزشی جذاب و سازنده و اثربخش به آن‌ها نیازمندند، مدیریت کلاس درس می‌گویند (اولیوا، ۱۳۷۹).

مدیریت کلاس درس مانند دیگر موقعیت‌های اجتماعی و گروهی مستلزم انجام کارهای مدیریت، یعنی طراحی و سازماندهی، رهبری، نظارت و کنترل ارزشیابی است. تحقق این کارکردها جو کلاس را برای یادگیری و آموزش فراهم می‌کند. موفقیت کلاس درس دارای ویژگی‌های خاصی است که تفکیک کارکردها از یکدیگر به سختی امکان‌پذیر است، ولی تحقق کلیه کارکردها در فرایند اداره کلاس درس ضروری است. اداره کلاس درس همیشه یکی از عمده‌ترین مسائل معلمان بوده است، چون اداره و کنترل کلاس درس همواره پیش‌نیاز یک محیط یادگیری اثربخش برای دستیابی به اهداف آموزشی است.

نانسی مارتین در مقاله خود با عنوان «مدیریت کلاس دانش‌آموز - محور» به تشریح آموزش و مدیریت کلاس می‌پردازد و استدلال می‌کند که به دلیل وجود ارتباط تنگاتنگ و متقابل میان مدیریت کلاس و آموزش، باید آن‌ها را جدا از هم بررسی کرد. این ادعا بر این دلیل استوار است که این دو متغیر تاثیر همدیگر را در ایجاد جو کلاس دارند.

اما متأسفانه این ارتباط نادیده گرفته می‌شود و با وجود این که امروزه، کاربرد روش‌های نوین تدریس از جمله روش‌های دانش‌آموز - محور یا آشناسازی مشارکتی و همیارانه پیوسته توصیه می‌شود، در مدیریت کلاس، رویکردهای سنتی همچنان پابرجاست، این درحالی است که بدون مدیریت کلاس مشارکتی یا دانش‌آموز - محور، تدریس مشارکتی یا دانش‌آموز - محور واقعی نمی‌تواند وجود داشته باشد (مارتین، ۲۰۰۳).

بیان مسأله

توجه معلمان به عنوان مدیران کلاس درس، دیدگاه و رویکردی جدید ولی نسبتاً توسعه یافته است. در این رویکرد، معلمان، مدیرانی هستند که برای حفظ نظم و کنترل کلاس درس و فعالیت‌های آموزشی باید کارکردهای مدیریتی را با توجه به شرایط برای افزایش اثربخشی و کارایی کلاس درس با دقت بکار گیرند.

معلمان برای یاددهی مطالب به دانش‌آموزان می‌بایست رفتار دانش‌آموزان را به اندازه‌ی کافی اداره و کنترل نمایند. آن‌ها باید به‌طور مرتب از مهارت‌های حرفه‌ای و شخصی خود به تناسب استفاده کنند. معلمان دائماً باید تصمیم بگیرند دانش‌آموزان چه مطالب و محتوایی را چگونه یاد بگیرند؟ کدام شاگردان تشویق شوند؟ چه کسانی و به سؤالاتی پاسخ دهند؟ چه قواعد و مقرراتی را باید رعایت کنند؟ فعالیت‌های کلاسی، فردی یا گروهی باشد؟ دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم چگونه رابطه برقرار نمایند؟

همچنین معلمان باید تصمیم بگیرند چگونه تنش‌ها و بحران‌های فردی و گروهی را مدیریت کنند؟ از چه نوع اقتداری بیشتر استفاده کنند؟ در نقش کارفرما، کنترل‌کننده، مربی یا تسهیل‌کننده ظاهر شوند؟ دانش‌آموزان را چگونه نظارت و کنترل کنند؟ و در نهایت چگونه ییشرفت تحصیلی آن‌ها را سنجش و ارزشیابی نمایند؟ این فعالیت‌ها در کلاس در درون مستلزم به کارگیری فرآیندهای مدیریت اثربخش و کارا است. واژه «مدیریت کلاس» در اغلب تعاریف سستی، هم معنا با واژه انضباط به کار رفته است. به عنوان مثال دوئل^۱ (۱۹۸۶) مدیریت کلاس را «درمان بدرفتاری‌ها و اختلالاتی که در محیط آموزشی رخ می‌دهد» تعریف می‌کند. عقیده وی، هدف مدیریت کلاس ایجاد و حفظ نظم اجتماعی به منظور آموزش و یادگیری بهتر است (زاکرمن، ۲۰۰۰).

ولفگانگ و گلیکمن^۲ (۱۹۸۶) تعریفی جامع و دقیق از مدیریت کلاس درس ارائه داده‌اند، به گفته آن‌ها «مدیریت کلاس، یعنی کلیه تلاش‌های معلم برای سرپرستی فعالیت‌های کلاس که شامل تعاملات اجتماعی، رفتار دانش‌آموزان و یادگیری است». در این تعریف، چند جنبه اساسی برای مدیریت کلاس فرض شده است که یکی از آن‌ها انضباط یا مدیریت رفتار است، بنابراین مدیریت کلاس، شامل انضباط می‌شود، درحالی که محدود به آن نیست (مارتین و بالدوین، ۱۹۹۶).

1. doyle

2. wolfgang

3. glicman